

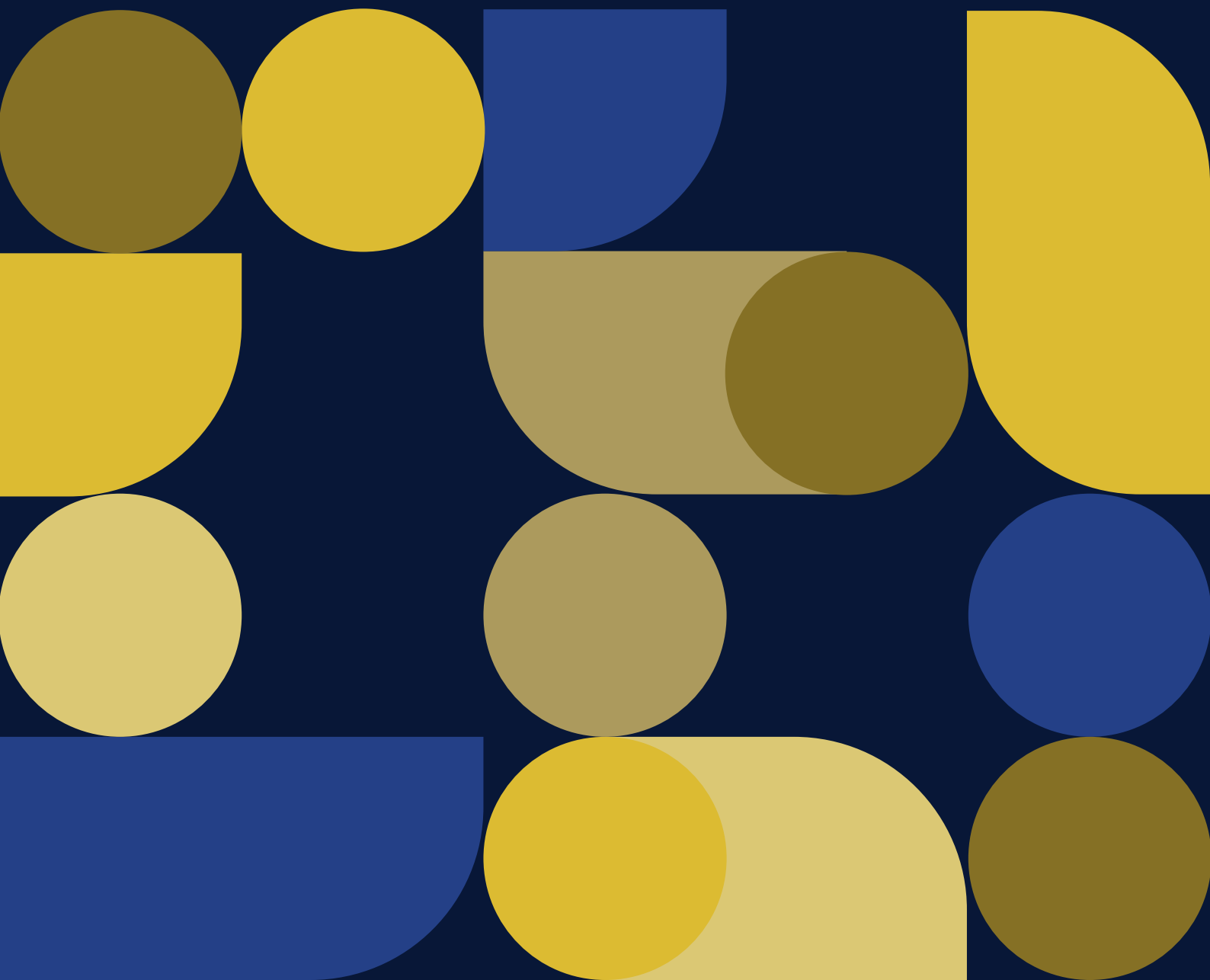
WITAJCIE W POLSCE

ZWIĄZEK
BANKÓW
POLSKICH

PCS | Littler

Prawno-bankowy przewodnik
dla uchodźców z Ukrainy

SPIS TREŚCI

1	Wstęp	3	5	Służba zdrowia	22
2	Na początek	4	6	Praca i założenie firmy	24
	Legalizacja pobytu	5	7	Opieka nad najmłodszymi dziećmi	26
	PESEL	6		Żłobki i kluby dziecięce	27
	Profil zaufany	6		Przedszkola i punkty przedszkolne	27
3	Banki w Polsce	7	8	Edukacja	28
	Jak można wymienić gotówkę?	9		Podstawówki	29
	Dlaczego warto założyć rachunek w banku?	9		Szkoły specjalne	29
	Jak założyć rachunek bankowy?	11		Szkoły ponadpodstawowe	30
	Czy w Polsce da się płacić ukraińskimi kartami płatniczymi?	12		Studia	30
	Bezpieczeństwo Twoich finansów	13	9	Pomoc psychologiczna	31
4	Świadczenia społeczne	19	10	Przydatne linki	33
	Jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 zł na osobę	20			
	40 zł dziennie na osobę dla osób, które przyjęły uchodźców	20			
	Rodzina 500+	20			
	Rodzinny Kapitał Opiekuńczy	20			
	Dofinansowanie do pobytu dziecka w instytucji opieki dla dzieci do lat 3	21			
	Dodatkowe świadczenia	21			

WSTĘP

Szanowni Państwo,

w nocy z 23 na 24 lutego br. spadły pierwsze bomby niszcząc spokój Ukrainy, niszcząc spokój ludzi. Wszyscy obudziliśmy się w świecie, w którym nie chcieliśmy się obudzić. Nikt nie chce wyjeżdżać z własnego domu, nikt nie chce zostawiać rodziny, uciekać. Nikt nie chce być uchodźcą. Dlatego mówimy – Witajcie w Polsce, jesteście naszymi gośćmi. Gdy po jednej stronie granicy ustawiły się kolejki, żeby ją przekroczyć, po drugiej stronie Polacy już organizowali pierwsze punkty pomocy. Oferowali posiłki, bezpłatny transport czy dary rzeczowe dla wszystkich uciekających przed rosyjską, niczym nieusprawiedliwioną agresją. Polacy otworzyli też swoje domy, dzieląc się własnym ciepłym kątem. Polska otwiera też przed Państwem możliwość pracy, edukacji, świadczeń zdrowotnych czy społecznych. Swoją cegiełkę dokłada także sektor bankowy – oferując szereg czasowo bezpłatnych usług i ułatwień.

Na Wasze ręce przekazujemy przewodnik opracowany przez Związek Banków Polskich i Kancelarię PCS Paruch Chruściel Schiffter Stępień i Littler Global, który ma na celu ułatwić Państwu pobyt w Polsce. Wśród zagadnień, które omówiliśmy znalazły się m.in. kwestie możliwości wjazdu na terytorium Polski, legalizacji pobytu, uzyskania numeru PESEL, założenia konta w banku czy profilu zaufanego. Publikacja jest zbiorem aktualnych przepisów, które uchwalono, żeby pomóc Państwu w tej trudnej sytuacji. Warto zapoznać się także z informacjami dotyczącymi cyberbezpieczeństwa. To szczególnie ważne w czasach, gdy wojna rozgrywana jest także w cyberprzestrzeni.

Wśród ułatwień, które przygotowały banki – chociaż oferta poszczególnych z nich może się nieco różnić, znalazły się m.in. czasowo bezpłatne prowadzenie konta, brak prowizji przy wypłatach gotówki z bankomatów czy przelewach na ukraińskie konta, uproszczenie procedur (wystarczy jeden dokument). Wiele banków posiada też ukraińską wersję strony internetowej i infolinię. Piszemy również o tym, w jaki sposób i na jakich warunkach można wymienić hrywny na polskie złote. Związek Banków Polskich przygotował także ukraińskojęzyczną wersję Systemu Zastrzegania Karta. Jeśli zgubią Państwo swoją kartę płatniczą, którą wydał polski bank lub zostanie ona skradziona, natychmiast należy zadzwonić pod numer (+48) 828-828-828.

Mamy nadzieję, że zebrane w przewodniku informacje ułatwią Państwu pobyt w Polsce. Jeszcze raz – Witajcie.

*dr Przemysław Barbrich
Związek Banków Polskich*

*Przewodnik powstał w dniach 28 marca-1 kwietnia 2022 r.
i zawiera stan prawny obowiązujący na 12 kwietnia br.*

NA POCZĄTEK

NA POCZĄTEK

Legalizacja pobytu

posiadasz paszport biometryczny	WJAZD DO POLSKI	nie posiadasz paszportu biometrycznego
<ul style="list-style-type: none"> wjazd do Polski na podstawie ruchu bezwizowego, pobyt w Polsce na okres do 90 dni (z możliwością dalszego przedłużenia), 		<ul style="list-style-type: none"> wjazd do Polski na podstawie specjalnej zgody udzielanej przez Straż Graniczną, pobyt w Polsce na okres do 15 dni (z możliwością dalszego przedłużenia),

Pobyt na podstawie specustawy w przypadku wjazdu do Polski **od 24 lutego 2022 r.**, jeżeli:

- 1 jesteś obywatelem Ukrainy lub jego małżonkiem, lub członkiem najbliższej rodziny obywatela Ukrainy posiadającego Kartę Polaka,
- 2 wjechałeś na terytorium Polski w okresie od dnia 24 lutego 2022 r.,
- 3 przybyłeś z Ukrainy,
- 4 nie posiadasz ważnych zezwoleń na pobyt czasowy, stały, rezydenta długoterminowego UE, statusu uchodźcy, ochrony uzupełniającej lub zgody na pobyt tolerowany w Polsce,
- 5 Twoje przybycie do Polski ma związek z toczącym się rosyjsko-ukraińskim konfliktem zbrojnym,
- 6 deklarujesz zamiar pozostania w Polsce,
- 7 nie złożyłeś wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej bądź deklaracji o zamiarze złożenia takiego wniosku.

Możesz legalnie przebywać w Polsce w okresie do 18 miesięcy, licząc od 24 lutego 2022 r., czyli do 24 sierpnia 2023 r. bez dodatkowych wiz czy zezwoleń na pobyt.

Powinieneś w urzędzie gminy złożyć wniosek o rejestrację w ciągu 60 dni od dnia wjazdu do Polski, jeśli Twój wjazd nie został zarejestrowany na polskiej granicy (ponieważ wjechałeś np. na podstawie ukraińskiego dowodu osobistego, bez paszportu). W wyniku dokonania rejestracji Twój wjazd zostanie wprowadzony do rejestru Straży Granicznej oraz otrzymasz również numer PESEL.

Rejestracja nie jest warunkiem legalności pobytu w Polsce dla osób, których wjazd został zarejestrowany na granicy. Jednak bez dokonania rejestracji możesz mieć trudności w wykazaniu swojego statusu w Polsce, w tym legalności pobytu. Zalecamy zatem możliwie szybkie zarejestrowanie pobytu.

Pobyt na podstawie specustawy w przypadku wjazdu do Polski **przed 24 lutego 2022 r.**

Jeżeli już wcześniej przebywałeś w Polsce i masz krajową wizę lub zezwolenie na pobyt czasowy korzystasz, na podstawie specustawy, z przedłużenia ważności swoich dokumentów, jeśli ich ważność kończy się od 24 lutego 2022 r. Możesz legalnie przebywać w Polsce do 31 grudnia 2022 r. Natomiast, jeżeli przebywałeś w Polsce przed 24 lutego 2022 r., na podstawie wizej Schengen czy ruchu bezwizowego, Twoje prawo pobytu w Polsce zostaje automatycznie przedłużone o 18 miesięcy. Co istotne, przedłużona wiza krajowa czy karta pobytu nie umożliwia Ci jednak przekraczania polskiej granicy.

Po upływie 9 miesięcy pobytu w Polsce (czyli najwcześniej pod koniec listopada 2022 r.) masz możliwość przedłużenia swojego pobytu na dalszy okres poprzez złożenie wniosku o zezwolenie na pobyt czasowy. Zezwolenie na pobyt czasowy będzie udzielane na uproszczonych zasadach, na okres 3 lat. Wydanie zezwolenia na pobyt nie będzie uzależnione np. od faktu posiadania pracy w Polsce.

PESEL

W celu uzyskania numeru PESEL musisz **osobiście zgłosić się do dowolnego urzędu gminy.**

Należy mieć ze sobą:

- dokument ze zdjęciem umożliwiający ustalenie tożsamości (dokument podróży, Kartę Polaka),
- kolorową fotografię o wymiarach 35 mm x 45 mm,
- akt urodzenia w przypadku osób, które nie ukończyły 18. roku życia.

Potwierdzenie tożsamości może nastąpić na podstawie dokumentu unieważnionego, jeżeli umożliwia on ustalenie tożsamości osoby.

W urzędzie musisz złożyć **odciski linii papilarnych** (dot. osób powyżej 12 roku życia).

Należy **wypełnić i czytelnie podpisać wniosek** zawierający podstawowe dane osobowe. Odpowiedni wniosek oraz instrukcje jak go wypełnić otrzymasz na miejscu w urzędzie. W imieniu osób niepełnoletnich wniosek składa jedno z rodziców.

Profil zaufany

Jest to cyfrowe narzędzie potwierdzenia tożsamości, które umożliwia **załatwienie spraw urzędowych online.**

Profil zaufany można założyć **po ukończeniu 18. roku życia podczas rejestracji w urzędzie,** równoległe z uzyskaniem numeru PESEL.

Przy wypełnianiu wniosku o nadanie numeru PESEL **zaznacz zgodę na przekazanie danych do Rejestru Danych Kontaktowych** potwierdzenie profilu zaufanego.

Aby uzyskać profil zaufany, musisz posiadać **adres e-mail oraz numer telefonu od polskiego operatora.**

Po zakończeniu procedury cudzoziemiec uzyska **wydruk potwierdzenia utworzenia profilu zaufanego.**

Numer PESEL **ułatwia Twoją identyfikację w urzędach, potwierdza Twoje prawo do bezpłatnej opieki medycznej, umożliwia uzyskanie świadczeń pieniężnych i usprawni korzystanie z innych uprawnień przewidzianych w specustawie.**

BANKI W POLSCE

BANKI W POLSCE

Polska ma bardzo nowoczesny i dobrze rozwinięty system bankowy, oferujący szeroki wachlarz usług dla klientów indywidualnych i przedsiębiorców. Zakres i jakość usług świadczonych przez instytucje finansowe działające w Polsce nie odbiegają od najlepszych standardów stosowanych na całym świecie.

Na koniec 2021 r. w Polsce działało 30 banków komercyjnych, 511 banków spółdzielczych i 37 oddziałów instytucji kredytowych. Działające w Polsce podmioty w większości należą do kapitału prywatnego, a struktura własnościowa polskiego sektora bankowego jest stabilna. Liczba banków komercyjnych kontrolowanych przez Skarb Państwa wynosiła 8, a ich aktywa stanowiły 44,2% sumy aktywów sektora, podczas gdy 43,6% było kontrolowane przez kapitał zagraniczny.

Wyróżnikiem polskiego systemu bankowego jest bardzo wysoki poziom cyfryzacji i duży stopień wykorzystania usług bankowości elektronicznej. Na koniec 2021 roku 36,1 mln klientów indywidualnych miało dostęp do usług bankowości internetowej, z czego 21 mln przynajmniej raz w miesiącu logowało się do swoich banków za pomocą zdalnych kanałów komunikacji. Liczba aktywnych użytkowników bankowych aplikacji mobilnych wzrosła w ubiegłym roku o ponad 4% i wyniosła 16,5 mln. Niemal 10 mln klientów do kontaktu z bankiem korzysta wyłącznie z dedykowanych aplikacji na urządzenia mobilne, które z każdym rokiem stają się coraz bardziej powszechne.

Polski sektor bankowy jest również jedną z najnowocześniejszych branż w gospodarce i cieszy się dużym zaufaniem w społeczeństwie. Według zeszłorocznych badań przeprowadzonych na zlecenie Związku Banków Polskich, zaufanie do swojego banku deklarowało 75% klientów. Dzięki swojej nowoczesnej infrastrukturze banki odegrały bardzo aktywną rolę w dystrybucji pomocy publicznej dla przedsiębiorstw i osób fizycznych, a w czasie pandemii znacząco wzrósł udział transakcji bezgotówkowych. Oprócz tego banki oferują dostęp do tak zwanych cyfrowych usług zaufania – Profilu Zaufanego oraz pośredniczą w dystrybucji świadczeń socjalnych m.in. tj. świadczenia wychowawcze „Rodzina 500+”. Z tego względu bardzo wielu Polaków traktuje swój bank jako przepustkę do cyfrowych usług administracji.

Polski system bankowy charakteryzuje się dużą stabilnością i bezpieczeństwem. Nadzór państwowy nad krajowym rynkiem finansowym sprawuje Komisja Nadzoru Finansowego. Instytucją odpowiedzialną zarówno za obsługę systemu gwarantowania depozytów, jak i procesy restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji jest Bankowy Fundusz Gwarancyjny (BFG). Organem sprawującym nadzór makroostrożnościowy jest Komitet Stabilności Finansowej (KSF), w skład którego wchodzi przedstawiciele Narodowego Banku Centralnego (NBP), Ministerstwa Finansów, KNF i BFG.

Zgromadzone na rachunkach bankowych depozyty klientów indywidualnych podlegają ochronie gwarancyjnej. Gwarantowaną w całości kwotą środków zdeponowanych w banku jest kwota nieprzekraczająca równowartości 100 000 euro w złotych.

W 2020 roku aktywa polskiego sektora bankowego wyniosły 509,25 mld euro. Choć wartość sumy bilansowej wzrosła o 17,5% w porównaniu do roku poprzedniego, to w porównaniu z innymi sektorami bankowymi w krajach Unii Europejskiej, jego wielkość w relacji do PKB pozostaje stosunkowo niska (98,9% na koniec 2020 r.).

Co do zasady, usługi świadczone przez sektor bankowy są odpłatne – z wyłączeniem tzw. podstawowego rachunku płatniczego. Zgodnie z dyrektywą Unii Europejskiej od 8 sierpnia 2018 r. wszystkie banki i SKOK-i muszą udostępnić klientom nowy typ kont osobistych – podstawowy rachunek płatniczy. Taki rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy może założyć każda osoba, która nie posiada żadnego rachunku osobistego, w jakimkolwiek polskim banku lub SKOK-u. Konto zapewnia bezpłatny dostęp do podstawowych czynności bankowych, takich jak przelewy, zlecenia stałe, wpłaty i wypłaty gotówki z bankomatu.

W przypadku osób, które przyjechały do Polski z Ukrainy w wyniku rosyjskiej agresji po 24 lutego 2022, działające w Polsce banki od razu wyszły z inicjatywą, rezygnując z opłat za obsługę kont, podobnie jak za karty płatnicze czy za wypłaty z bankomatów. Nie są także pobierane prowizje od przelewów zagranicznych przekazywanych do Ukrainy, niemniej każdy bank dostosowuje swoje działania pomocowe w sferze usługowej w sposób indywidualny. Trzeba także mieć na względzie, że świadczone obecnie w sposób nieodpłatny usługi dla uchodźców z Ukrainy mogą z czasem stać się odpłatne i tę kwestię również regulują indywidualne cenniki i regulaminy poszczególnych banków.

Równolegle, banki starają się możliwie jak najlepiej ułatwić adaptację uchodźcom z Ukrainy w tym trudnym okresie – wiele z nich wprowadziło ukraińskie wersje językowe swoich serwisów, uruchomiło infolinie w języku ukraińskim i przetłumaczyło informacje produktowe. W większości przypadków wprowadzone zostały także ułatwienia przy zakładaniu rachunków.

Jak można wymienić gotówkę?

Od 25 marca, na mocy umowy pomiędzy Narodowym Bankiem Polskim a Narodowym Bankiem Ukrainy w wybranych oddziałach bankowych w Polsce możliwa jest wymiana hrywien na złote w gotówce.

Dorośli obywatele Ukrainy mogą wymienić maksymalnie **do 10 tys. hrywien na osobę**. Banki przyjmują do wymiany banknoty o **nominałach od 100, 200, 500 i 1000 hrywien**. NBP zapewnia, że kurs wymiany będzie możliwie najbardziej zbliżony do oficjalnego kursu UAH/PLN. W celu ułatwienia obsługi dużej liczby osób, kurs hrywny ustalany jest w zaokrągleniu do pełnych groszy. **Obecnie 10 tys. hrywien to ok. 1450 złotych**. Za operację wymiany banki nie będą pobierały opłat ani stosowały spreadu, co oznacza, że **kurs kupna i późniejszej sprzedaży walut jest identyczny**.

Pierwszym bankiem, który uruchomił możliwość wymiany hrywien na złote w gotówce jest **PKO BP**. Wymiana dokonywana jest w specjalnie przeznaczonych do tego stanowiskach w **52 oddziałach banku**. **Docelowo ma ich być 100**.

Do dokonania wymiany potrzebny jest jeden z dwóch dowodów tożsamości:

- ukraiński paszport zagraniczny,
- ukraiński dowód osobisty w wersji plastikowej (tzw. paszport wewnętrzny), wydany po 2016 r.

Wszystkie hrywny skupione przez PKO Bank Polski zostaną sprzedane do Narodowego Banku Polskiego, który po zakończeniu skupu odsprzeda je Narodowemu Bankowi Ukrainy. Zarówno PKO Bank Polski, jak i Narodowy Bank Polski stosują ten sam kurs, co oznacza, że żaden z wymienionych banków nie zarabia na wymianie hrywien na złote.

Dlaczego warto założyć rachunek w banku?

Konto osobiste, czyli inaczej rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy (ROR), jest podstawowym produktem bankowym. Umożliwia przechowywanie zgromadzonych na nim pieniędzy, a także swobodne rozporządzanie finansami. Do konta przypisany jest unikatowy numer rachunku, na którym gromadzone są Twoje środki. Do identyfikacji rachunków bankowych w rozliczeniach stosuje się tzw. NRB, czyli 26-znakowy Numer Rachunku Bankowego lub IBAN (ang. International Bank Account Number), tj. 28-znakowy Międzynarodowy Numer Rachunku Bankowego.

Jeśli otrzymujesz **wynagrodzenie, emeryturę, świadczenia rodzinne lub społeczne, jeśli kupujesz przez internet i płacisz kartą** – konto przyda Ci się na pewno.

Dzięki niemu możesz swobodnie dysponować zgromadzonymi na nim środkami, czyli wpłacać, wypłacać pieniądze oraz zlecać przelewy – bieżące i stałe.

Konto bankowe ma zwykle dostęp do bankowości elektronicznej, co oznacza, że masz do niego dostęp przez internet lub aplikację mobilną. Dzięki temu zyskujesz czas i wygodę. Masz dostęp do swoich pieniędzy w każdym czasie i miejscu. Możesz płacić bezgotówkowo, czyli np. robić zakupy, wykupić ubezpieczenie czy bilety komunikacji miejskiej przez internet.

Dzięki karcie, która jest powiązana z kontem, możesz płacić w stacjonarnych sklepach i punktach usługowych, a coraz częściej także instytucjach publicznych. Możesz też wypłacić pieniądze, jeśli potrzebujesz gotówki.

Rachunek bankowy pozwala na kontrolę budżetu – bez wychodzenia z domu. W każdej chwili możesz sprawdzić stan swojego konta i przeglądać historię transakcji. Wiesz na co, ile wydajesz. Dzięki temu możesz świadomie zarządzać swoimi pieniędzmi.

Konto bankowe pozwoli Ci także na załatwianie spraw urzędowych przez internet. Przyjmuje się, że każdy klient banku został przez instytucję odpowiednio zweryfikowany, dzięki temu za pośrednictwem konta możesz założyć Profil Zaufany – pozwala on kontaktować się z urzędami publicznymi i korzystać z ich usług. Możesz też np. składać wnioski o świadczenie 500+ albo 300+ i otrzymywać przyznane środki na swoje konto. To ważne, bo nie ma już możliwości pobierania tych świadczeń w formie gotówkowej.

Podobnie jest w przypadku wielu innych usługodawców, którzy polegają na uwierzytelnieniu ze strony banku i nie wymagają osobistej rejestracji nowych klientów. Ta usługa to mojeID i jest dostępna w coraz większej liczbie miejsc.

W banku Twoje pieniądze są bezpieczne. Konto obsługiwane online, z wieloma poziomami zabezpieczeń, odpowiednio chroni Twoje środki finansowe. Warto pamiętać, że depozyty bankowe są gwarantowane przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny do wartości 100 000 euro. Bank jest zobowiązany do zachowania tajemnicy bankowej, więc informacje o Twoich finansach nie trafiają w niepowołane ręce.

Jak założyć rachunek bankowy?

Dla zdecydowanej większości obywateli Ukrainy, którzy posiadają: paszport biometryczny, paszport standardowy (od 1.06.2003 r i wyd. od 1.09.2007 r.), dowód osobisty biometryczny i niebiometryczny (dokumenty formatu Identity Card, wydane od 1.01.2016 r.), kartę pobytu lub kartę pobytową, a także zaświadczenie tożsamości cudzoziemca w formie plastikowej – proces zakładania konta jest taki sam jak dla Polaków. Procedury mogą się nieco różnić w poszczególnych bankach, ale co do zasady, chcąc założyć konto w banku, warto pamiętać o poniższych krokach:

Zanim udasz się do oddziału w banku

1

Sprawdź oferty na stronach internetowych banków

Na początek zapoznaj się z propozycjami różnych banków i wybierz ofertę najlepszą dla Ciebie. Większość banków przygotowała informacje w języku ukraińskim.

2

Zadzwoń na infolinię banku

Część banków uruchomiła infolinię dedykowane do obsługi Ukraińców. Dzwoniąc do centrum obsługi klienta będziesz miał możliwość wyboru rozmowy w języku ukraińskim. Dzięki rozmowie w rodzimym języku będziesz mógł dopytać o szczegóły dotyczące rachunku, formalności, jakie wiążą się z zakładaniem konta czy potrzebne do tego dokumenty. To ważne, bo nie ma jednej, takiej samej procedury. Każdy bank stosuje własną. Mogą pojawić się pewne różnice, dlatego warto wcześniej upewnić się, co będzie potrzebne do założenia konta. Rozmawiając z konsultantem będziesz także mógł umówić się na wizytę w oddziale banku, w którym pracują osoby ukraińskojęzyczne.

3

Przyjdź do oddziału bankowego

W zdecydowanej większości banków, żeby założyć konto trzeba udać się do oddziału. Oczywiście, można wejść do każdej placówki bankowej nawet prosto z ulicy. Trzeba jednak liczyć się z tym, że może tam nie być osoby mówiącej po ukraińsku i mogą pojawić się trudności komunikacyjne. Decydując się na wizytę bez uprzedniego umówienia się na nią, warto pójść do banku z osobą, która zna polski i w razie potrzeby będzie tłumaczem i wsparciem.

W oddziale zajmie się Tobą doradca:

1. zapozna Cię z ofertą,
2. zapyta Cię o cel wizyty.

- a) Przedstawi ofertę karty debetowej. Karty do konta dla obywateli Ukrainy są obecnie w większości banków bezpłatne. Trzeba liczyć się z tym, że po pewnym czasie, żeby mieć kartę bez opłat, trzeba będzie zapłacić nią określoną ilość razy lub na określoną kwotę. Także wypłaty i wpłaty w bankomacie – zarówno Twojego banku, jak i innych – są w dużej części banków bezpłatne.

Jeśli zdecydujesz się na kartę, w niektórych bankach od razu dostaniesz ją razem z PIN-em w oddziale bankowym. W części banków, będziesz ją mógł odebrać w oddziale za kilka dni. Jednak większość banków wyśle Ci kartę pocztą na wskazany przez Ciebie adres do korespondencji. PIN do kraty otrzymasz w kolejnej korespondencji pocztowej lub jeszcze w oddziale zostaniesz poinformowany, jak go telefonicznie utworzyć.

Kartę aktywujesz: albo płacąc nią z wykorzystaniem PIN-u, albo wypłacając pieniądze z bankomatu (zdecydowana większość urzędzeń wyświetla komunikaty w języku ukraińskim).

b) Przedstawi Ci kanały dostępu do konta: bankowość elektroniczna i mobilna.

Dostęp do bankowości elektronicznej i mobilnej jest bezpłatny. Warto skorzystać z tej propozycji, bo daje ona wiele korzyści (więcej na str. 10).

c) Jeśli zdecydujesz się na przedstawioną ofertę, poprosi o dokument potwierdzający Twoją tożsamość i wprowadzi dane do systemu albo poprosi Cię o uzupełnienie kwestionariusza i na jego podstawie wprowadzi informację do systemu.

Oprócz podstawowych danych osobowych, znajdzie się tam również miejsce na wskazanie adresu zamieszkania w Polsce – możesz wskazać adres rodziny, przyjaciół, osób, u których mieszkasz albo ośrodka dla uchodźców, w którym przebywasz. Nie musisz przedstawiać żadnego dokumentu potwierdzającego Twoją deklarację.

d) Przygotuje Twoją umowę rachunku, wydrukuje ją i przekaże Ci do podpisu. Znajdziesz w niej wszelkie uprzednie ustalenia oraz numer konta, na które będziesz mógł otrzymywać pensje lub świadczenia społeczne (więcej na stronie 20).

Ważne: Umowa będzie w języku polskim (wynika to m.in. z przepisów ustawy o języku polskim). Natomiast wzorce umowne (np. kwestionariusz osobowy, ogólne warunki umowy, regulaminy) otrzymasz w języku polskim, ukraińskim, angielskim lub rosyjskim – pozwoli Ci to na zaznajomienie się z nimi w języku, który dobrze znasz i będziesz wiedział, co podpisujesz.

Po złożeniu podpisu masz już konto w banku.

e) Jeśli zechcesz, doradca może Ci jeszcze pomóc uaktywnić zdalne kanały bankowości i wytłumaczyć, jak działają.

Dla osób, które nie posiadają żadnego dokumentu tożsamości, albo posiadają tzw. paszport wewnętrzny (dokument książeczkowy napisany cyrylicą), a przybyły do Polski po 24 lutego br. jest przewidziana specjalna oferta produktowa dla uchodźców z Ukrainy. Banki obecnie intensywnie pracują nad jej wdrożeniem. Oferta ta niebawem powinna być powszechnie dostępna.

W przypadku osób, które nie posiadają dokumentów tożsamości lub posiadają np. paszport wewnętrzny, banki będą oferować prosty rachunek bankowy z podstawowymi funkcjonalnościami za darmo przez 12 miesięcy. W takim przypadku umowa taka zawierana jest na 12 miesięcy, a w ciągu 6 miesięcy od zawarcia umowy należy dostarczyć do banku wymagane przez dany bank dokumenty umożliwiające bankowi identyfikację i weryfikację klienta, a więc: paszport lub kartę pobytu.

Po pozytywnej weryfikacji bank może zaoferować standardowy rachunek bankowy.

Czy w Polsce da się płacić ukraińskimi kartami płatniczymi?

Obecnie karty płatnicze to jedno z najpopularniejszych produktów bankowych. Najbardziej powszechny ich rodzaj to karty debetowe powiązane z kontem, służące do realizacji transakcji zakupowych w terminalach POS i w internecie. Drugim najbardziej rozpowszechnionym rodzajem kart są karty kredytowe, które różnią się od debetowych tym, że bank otwiera dla nich limit zadłużenia, w ramach którego klienci mogą korzystać z udostępnionego limitu finansowego. Zarówno w Polsce, jak i w Ukrainie prawie każda karta płatnicza – niezależnie czy to karta debetowa, czy kredytowa – sygnowana jest logiem Visa lub MasterCard.

Zarówno Visa, jak i MasterCard są organizacjami płatniczymi, które zrzeszają banki i inne instytucje finansowe. Przetwarzają one informacje na temat transakcji dokonywanych kartami, pozwalając tym samym na stworzenie wygodnego systemu płatności działającego w każdym kraju, w którym obowiązują te standardy płatności.

Od strony technicznej nie ma więc przeciwwskazań do dokonywania płatności w Polsce kartami wydanymi w Ukrainie, niemniej trzeba mieć świadomość, że infrastruktura płatnicza w obu krajach musi mieć możliwość komunikacji. Innymi słowy – nie jest wykluczone, że z powodu działań wojennych i możliwych trudności z komunikacją systemów teleinformatycznych mogą pojawić się opóźnienia lub przerwy w dostępności usług.

Drugą ważną kwestią jest konieczność przewalutowania pieniędzy – hrywien na złote – przy dokonywaniu transakcji kartą wydaną w Ukrainie na terytorium Polski. Posiadacz karty ukraińskiej, który płaci za zakupy za granicą, a więc w Polsce, ma do wyboru dwie możliwości. Może zapłacić w walucie obcej według kursu ustalonego przez bank, przez który wydana jest karta lub skorzystać z usługi natychmiastowego przeliczenia waluty. Ta druga opcja to usługa dynamicznego przewalutowania transakcji (ang. DCC – Dynamic Currency Conversion), dzięki której od razu dowiadujemy się, ile zapłacimy za zakupy w walucie naszego kraju. W drugim przypadku, do wyliczenia DCC zazwyczaj stosowany jest wyższy kurs niż kurs obowiązujący w banku, który wydał naszą kartę.

Dlatego też część banków rozliczająca transakcje w Polsce zdecydowała się zrezygnować z tej funkcji w swoich bankomatach i obsługiwanych terminalach POS w przypadku transakcji kartami wydanymi przez ukraińskie banki, aby nie narażać klientów na zwiększone koszty przewalutowania.

Bezpieczeństwo Twoich finansów

Zasady cyberbezpieczeństwa – bezpieczna bankowość.
Chroń swoje pieniądze i tożsamość!

BEZPIECZNE KORZYSTANIE Z BANKOMATU

Na co zwrócić uwagę:

- 1 liczba osób zebranych w pobliżu bankomatu i ich zachowanie,
- 2 dodatkowe/nadmiarowe wyposażenie bankomatu np. nakładka na klawiaturę lub dodatkowe, ukryte oko kamery, lub zainstalowana oszukańcza nakładka na wlot karty,
- 3 lokalizacja bankomatu w zaułku, miejscu oddalonym od głównych traktów, słabo oświetlona,
- 4 osoba podążająca za Tobą po wypłacie środków.

Jak się chronić:

- 1 sprawdź, czy za Tobą lub w bliskiej okolicy nie stoją osoby obce, które mogą podpatrzeć Twój PIN, lub takie, które tworzą sztuczny tłum, by odwrócić Twoją uwagę, a następnie ukraść kartę lub gotówkę np. symulując omdlenie czy upuszczenie przedmiotu,
- 2 jeszcze przed włożeniem karty do bankomatu sprawdź czy w bankomacie lub jego bliskiej okolicy nie zostało zainstalowane dodatkowe „oko kamery”, lub czy klawiatura nie jest wypukła, albo zniekształcona – za pomocą tych urządzeń oszuści mogą pozyskać PIN do karty,
- 3 sprawdź, czy wlot na kartę nie posiada żadnych dodatkowych nakładek lub elementów działających jak magnes, które można oderwać czy odkleić – umożliwiają one oszustom pozyskanie danych z paska magnetycznego Twojej karty,
- 4 dokładnie obejrzyj podajnik gotówki, nie powinien mieć doklejonej nietypowej listwy, która uniemożliwi wyciągnięcie banknotów,
- 5 zwróć uwagę na odstające elementy, różnego rodzaju naklejki, ślady wiercenia, zniszczenia, elementy wyglądające na nieprofesjonalne,
- 6 wypłacając pieniądze stań blisko maszyny i zasłoń swoim ciałem ekran i klawisze. Zasłoń też ręką klawiaturę,
- 7 jeśli wygląd lub funkcjonowanie bankomatu wzbudzi Twoje podejrzenia, nie wykonuj transakcji,
- 8 korzystaj z bankomatów w miejscach chronionych i dobrze oświetlonych np. placówki bankowe,
- 9 wypłacone środki przechowuj w bezpiecznym miejscu. Po ich wypłaceniu upewnij się, że nie idzie za Tobą osoba, która będzie chciała ukraść Ci torebkę lub portfel.

BEZPIECZEŃSTWO KODU PIN, LOGINÓW I HASEŁ DO BANKOWOŚCI INTERNETOWEJ ORAZ KODÓW AUTORYZACYJNYCH OTRZYMYWANYCH Z BANKU

Na co zwrócić uwagę:

- 1 stopień skomplikowania PIN-u, loginu i hasła,
- 2 możliwość ich ujawnienia np. po kliknięciu w link lub podczas rozmowy telefonicznej,

Jak się chronić:

- 1 nigdy nie zapisuj PIN-u loginów i haseł do bankowości internetowej, chyba że korzystasz z narzędzi do tego przeznaczonych. Nikomu nie udostępniaj tych informacji – to Twoja, tożsamość,
- 2 wymyśl PIN, login i hasło trudne do odgadnięcia – nie powinna być to data urodzin, powtarzające się po sobie takie same cyfry czy imię i nazwisko,
- 3 jeśli posiadasz kilka kont, każdemu nadaj inny login i hasło. Dla każdej karty nadaj różny PIN,
- 4 uważnie czytaj otrzymywane z banku komunikaty (sms/mail). Mogą dotyczyć operacji, której faktycznie nie chcesz wykonać, np. zmiany lub nadania haseł, lub dodania zaufanych urzędników,
- 5 reaguj szybko na otrzymane z banku komunikat o nieautoryzowanej przez Ciebie próbie logowania na Twoje konto lub transakcji, której nie wykonywałeś,
- 6 zmieniaj te dane co pewien czas np. co pół roku oraz zawsze, gdy masz podejrzenie, że mogły zostać ujawnione,
- 7 rozważ, czy warto skorzystać z usług dodatkowych tj. alert po każdej transakcji lub informacja o stanie konta na koniec dnia,
- 8 sprawdzaj wyciąg z konta. W przypadku podejrzanym transakcji zgłoś problem swojemu bankowi,
- 9 nikomu nie pożyczaj swojej karty.

UWAGA!!! STRACIŁEŚ KARTĘ? NIE RYZYKUJ

Skorzystaj z wygodnego systemu do zastrzegania kart bankomatowych. System **dostępny jest również w języku ukraińskim i obsługuje wszystkie karty płatnicze wydane w Polsce**. Wprowadź do listy kontaktów w swoim telefonie numer infolinii międzybankowej **(+48) 828-828-828**. Jeśli zgubiłeś swoją kartę płatniczą lub została Ci ona skradziona, natychmiast zadzwoń **(+48) 828-828-828** i wypowiedz nazwę banku, a system połączy Cię z Twoim bankiem. Następnie odpowiedz na kilka pytań weryfikacyjnych i bezpłatnie zastrzeż swoją kartę.

Dla wszystkich obywateli ukraińskich posiadających karty płatnicze wydane w Polsce uruchomiono również wersję strony www.zastrzegam.pl w języku ukraińskim. Na stronie znajdują się przydatne informacje jak szybko i skutecznie zastrzec zgubioną lub skradzioną kartę płatniczą.

OFERTY PRACY NA PORTALACH SPOŁECZNOŚCIOWYCH I SPRZEDAŻOWYCH – CHROŃ SWOJĄ TOŻSAMOŚĆ

Na co zwrócić uwagę:

- 1 intratne oferty pracy umieszczone w gazetach, na portalach społecznościowych czy sprzedażowych, które kuszą wyjątkowym/nierealnym zarobkiem przy jednoczesnym braku wymogu doświadczenia w zawodzie np. salon masażu,
- 2 przekazywanie/powierzenie danych zawartych w dokumencie tożsamości. Uczciwy pracodawca nigdy nie żąda przekazania dokumentu tożsamości na przechowanie,
- 3 sposób przechowywania dokumentu tożsamości,
- 4 zagubienie lub utrata dowodu.

Jak się chronić:

- 1 nie zostawiaj dokumentów w miejscach publicznych lub w punktach usługowych np. agencji nieruchomości czy pośrednictwa pracy, wypożyczalni aut,
- 2 nie udostępniaj skanu dokumentu potencjalnemu pracodawcy, który proponuje intratną ofertę pracy, może wykorzystać Twój dokument do zaciągnięcia pożyczki lub działalności przestępczej np. prania pieniędzy,
- 3 nigdy nie powierzaj na przechowanie dokumentu tożsamości, osoba może Cię szantażować i ograniczyć Twoją swobodę.

UWAGA!!! STRACIŁEŚ DOKUMENT TOŻSAMOŚCI? NIE RYZYKUJ

W przypadku zagubienia lub utraty dokumentu tożsamości konieczne jest jego ZASTRZEŻENIE. Udaj się do swojego banku lub jeśli to niemożliwe do najbliższej placówki bankowej dowolnego banku. W kilka minut informacja dotrze do wszystkich banków w Polsce, Poczty Polskiej oraz operatorów telefonii komórkowej, a Twoja tożsamość będzie bezpieczna i nikt nie będzie mógł już potwierdzić tożsamości na podstawie Twojego dokumentu. Dokument zastrzegany jest w systemie DOKUMENTY ZASTRZEŻONE. System umożliwia również dokonanie zastrzeżenia ukraińskich dokumentów tożsamości przez obywateli Ukrainy. **Sprawdź na: www.dokumentyzastrzezone.pl.**

BEZPIECZNA ROZMOWA Z PRACOWNIKIEM BANKU LUB INNĄ OSOBĄ PODAJACĄ SIĘ ZA PRACOWNIKA INSTYTUCJI ZAUFANIA PUBLICZNEGO

Na co zwrócić uwagę:

- 1 połączenia telefoniczne, podczas których osoba przedstawiająca się informuje, że działa z ramienia instytucji zaufania publicznego np. policji, straży granicznej, urzędu miasta lub gminy, urzędu do spraw cudzoziemców, ambasady czy pracownika banku (uwaga: na urządzeniu ofiary może wyświetlić się oficjalny numer telefonu przypisany do danej instytucji) oraz jednocześnie podczas rozmowy żąda lub intensywnie nalega na przekazanie pieniędzy, numerów PIN, kodów autoryzacyjnych, danych poufnych służących do logowania do bankowości internetowej, kodów służących do dodania urządzenia zaufanego lub nakłania ofiarę do zainstalowania aplikacji dającej przestępcom zdalny dostęp do komputera ofiary,
- 2 żądanie oszust uwiarygadnia odpowiednią historią np. udziałem w tajnej akcji związanej z rozbiciem grupy przestępczej, zagrożeniem związanym z kradzieżą środków z konta bankowego czy potrzebą uzupełnienia wniosków urzędowych o dane wrażliwe itp. Ulegając presji, atakowane w ten sposób osoby „dobrowolnie” dokonują przelewu środków np. na rzekome operacyjne konta policji lub udostępniają dane, które oszustom służą do logowania do usług bankowości internetowej i mobilnej, aby przejąć środki osób pokrzywdzonych.

Jak się chronić:

- 1 nigdy nie ujawniaj kodów do bankowości internetowej oraz kodów 3D Secure wykorzystywanych do autoryzacji transakcji kartowych w internecie, przychodzących na telefon,
- 2 zawsze czytaj treść SMS-ów, jakie przychodzą na telefon lub komunikatów w aplikacji mobilnej w trakcie połączenia z rzekomym policjantem, urzędnikiem itp. (z ich treści może wynikać, że akceptuje się transakcję, którą przygotowali przestępcy),
- 3 jeżeli rozmowa wzbudza jakiegokolwiek wątpliwości lub niepokój, rozłącz się, odczekaj minimum 30 sekund, a następnie samodzielnie połącz się z instytucją, z której telefonował rzekomy przedstawiciel (w takim przypadku konieczne należy wybrać oficjalny numer na klawiaturze numerycznej, zamiast oddzwaniać na wcześniejsze połączenie),
- 4 zachowaj zdrowy rozsądek i zimną krew, nawet jeżeli zostałeś poinformowany/zostałaś poinformowana o potencjalnym zagrożeniu np. o utracie środków, należy ze spokojem zastanowić się, czy środki naprawdę mogą być zagrożone, czy może rozmowa prowadzona jest z oszustem, który chce wykorzystać sytuację i skłonić nas do pochopnej decyzji. Dobrym krokiem będzie przerwanie połączenia i ponowne jego zainicjowanie zgodnie z zasadą powyżej,
- 5 należy zawsze mieć świadomość, że wyświetlony numer telefonu lub nazwa banku nie są gwarancją, że rozmawiamy z prawdziwym urzędnikiem, dlatego nie należy podawać żadnych informacji poufnych, w szczególności w sytuacji, kiedy kontakt jest inicjowany z zewnątrz, a nie przez nas samych.

LINKI I WIADOMOŚCI SMS DOTYCZĄCE ZBIÓRKI LUB INFORMUJĄCE O NIEDOPŁACIE, LUB PRZESYŁCE POCZTOWEJ

Na co zwrócić uwagę:

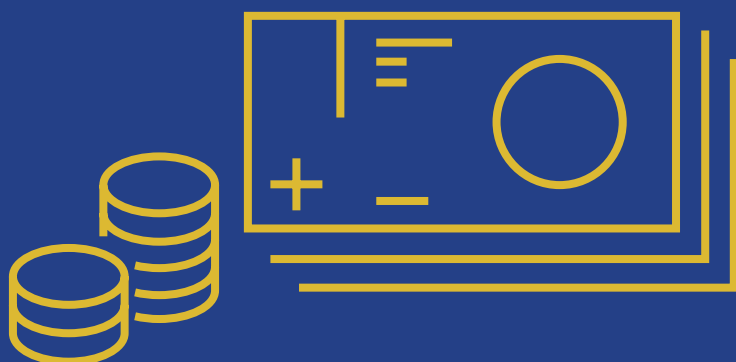
- 1 treść otrzymywanych komunikatów jest emocjonalną, informuje o zbiórce na rzecz uchodźców lub poszkodowanych podczas wojny, JEDNOCZEŚNIE wiadomość zawiera aktywny link kierujący do zbiórki.

Jak się chronić:

- 1 nie klikaj w link z sms lub wiadomości mailowej, gdyż może to skutkować między innymi ujawnieniem danych poufnych służących do logowania się do bankowości internetowej lub mobilnej albo wykonaniem płatności oszukańczej, uruchomieniem szkodliwego oprogramowania, które np. pozwoli przejąć kontrolę nad urządzeniem lub zbierze i przekaże przestępcom nasze dane wrażliwe. Kliknięcie w link może też skutkować zaszyfrowaniem urządzenia,
- 2 zgłoszenie podejrzanej wiadomości zawierającej aktywne linki do CSIRT NASK pod numer 799-448-084. Wystarczy użyć w telefonie funkcję „przekaż” albo „udostępnij” i odesłać wiadomość pod ww. numer,
- 3 usuń taką wiadomość (aby w przyszłości uniknąć przypadkowego kliknięcia w niebezpieczny link).

ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

Jeżeli wjechałeś do Polski od 24 lutego 2022 r. i jesteś objęty specustawą, przysługą Ci ułatwienia w zakresie dostępu do licznych świadczeń socjalnych. Poniżej przedstawiamy wybrane z nich.

Jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości **300 zł na osobę**

Świadczenie jest przeznaczone na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe. Wniosek o świadczenie składa się na odpowiednim formularzu formularzu w Ośrodku Pomocy Społecznej.

40 zł dziennie na osobę, dla osób, które przyjęły uchodźców

Każdemu podmiotowi, zapewniającemu zakwaterowanie i wyżywienie osobom objętym specustawą, może być przyznane na jego wniosek, świadczenie pieniężne z tego tytułu, ale nie dłużej niż za okres 60 dni. Okres wypłaty świadczenia może być przedłużony w szczególnie uzasadnionych przypadkach.

Kwota świadczenia wynosi 40 PLN za 1 dzień (1200 zł miesięcznie) oraz może być podwyższona przez wojewodę w przypadku, gdy zapewniano zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy przed dniem wejścia w życie odpowiednich przepisów i/lub gdy podmiotem zapewniającym zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy jest jednostka organizacyjna, osoba prawna albo przedsiębiorca. Realizacją świadczeń zajmują się urzędy gminy.

Rodzina **500 +**

Na jedno dziecko w rodzinie do 18 roku życia może zostać przyznane świadczenie w kwocie 500 PLN, bez kryteriów dochodowych.

Postępowanie w sprawie świadczenia 500+ prowadzi oraz świadczenie to wypłaca ZUS. Wydawane jest ono na wniosek – można go złożyć za pośrednictwem bankowości elektronicznej, portalu empatia.mrpips.gov.pl, PUE ZUS lub platformy ePUAP. Wniosek można także złożyć tradycyjnie – listownie lub osobiście w wyznaczonych punktach.

Wniosek składa osoba, która ma pod opieką dziecko: jest jego rodzicem, opiekunem tymczasowym lub osobą sprawującą pieczę zastępczą nad dzieckiem. Opiekuna tymczasowego lub pieczę zastępczą dla dziecka ustanawia sąd polski.

Rodzinny Kapitał Opiekuńczy

Kapitał przysługuje w wysokości 500 zł albo 1000 zł miesięcznie na drugie i każde kolejne dziecko w rodzinie, w wieku od 12. do 35. miesiąca. Świadczenie to nie zależy od dochodu rodziny.

Wnioski składa się w okresie między pierwszym dniem trzeciego miesiąca poprzedzającego miesiąc ukończenia przez dziecko 12. miesiąca życia, a ostatnim dniem pierwszego miesiąca przypadającego po miesiącu ukończenia przez dziecko 12. miesiąca życia. W przypadku złożenia wniosku po upływie powyższego okresu, łączna wysokość kapitału podlega obniżeniu o kwotę 500 zł za każdy miniony miesiąc.

Wniosek składa opiekun prawny dziecka lub inne osoby, którym sąd powierzył sprawowanie opieki nad dzieckiem do ZUS (można złożyć elektronicznie, za pośrednictwem platformy ePUAP, bankowości elektronicznej, czy portalu empatia.mrpips.gov.pl).

Dofinansowanie do pobytu dziecka w instytucji opieki dla dzieci do lat 3, czyli tzw. żłobkowe

Rząd na mocy specustawy umożliwił pobieranie dofinansowania żłobka w wysokości 400 zł miesięcznie, nie więcej jednak niż wysokość opłaty ponoszonej przez rodzica za pobyt dziecka w żłobku. Np., jeżeli opłata wynosi 250 zł miesięcznie, to dofinansowanie również będzie wynosić 250 zł.

Dofinansowanie przysługuje rodzicom:

- na dziecko pierwsze i jedyne w rodzinie,
- na dziecko pierwsze w rodzinie, w której kolejne dziecko jest objęte rodzinnym kapitałem opiekuńczym,
- na dziecko w wieku przed ukończeniem 12 miesiąca i po ukończeniu 36 miesiąca życia,
- jeśli dziecko uczęszcza do żłobka, klubu dziecięcego lub korzysta z opieki opiekuna dziennego.

W przypadku, jeżeli rodzic pobiera rodzinny kapitał opiekuńczy (RKO), to dofinansowanie do żłobka nie przysługuje. Wniosek o dofinansowanie żłobka można składać przez PUE ZUS, portal empatia.mrpips.gov.pl lub bankowość elektroniczną.

Dodatkowe świadczenia przysługujące obywatelom Ukrainy, których pobyt uznaje się za legalny na mocy specustawy

- Świadczenia rodzinne, w szczególności: zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, świadczenia opiekuńcze i rodzicielskie. Zależnie od świadczenia, wypłacają je różne organy, w różnych kwotach po spełnieniu indywidualnych wymagań, przewidzianych dla każdego świadczenia.
- Dobry start, tzw. 300+ – jest to jednorazowe wsparcie dla uczniów w wysokości 300 zł. Świadczenie jest przyznawane raz w roku bez względu na dochód rodziny.
- Świadczenia przyznawane na podstawie ustawy o pomocy społecznej – świadczenia pieniężne (np. zasiłek stały, okresowy, celowy etc.) oraz niepieniężne (np. praca socjalna, składki na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne, schronienie, posiłek, niezbędne ubrania etc.).
- Każda ze wskazanych form pomocy ma swoje osobne kryteria, wskazany krąg uprawnionych oraz organy, które rozpatrują wnioski i przyznają świadczenia. Chcąc skorzystać z któregośkolwiek z nich, należy indywidualnie sprawdzać ich wymogi i złożyć odpowiednie wnioski.

SŁUŻBA ZDROWIA

SŁUŻBA ZDROWIA

Jeżeli wjechałeś do Polski od 24 lutego 2022 r. i jesteś objęty specustawą, możesz bezpłatnie korzystać ze świadczeń medycznych we wszystkich placówkach mających umowę z Narodowym Funduszem Zdrowia. Od tej zasady istnieją jednak wyjątki: leczenie uzdrowiskowe, rehabilitacja uzdrowiskowa, prawo do leczenia za granicą i zwrot pieniędzy za to leczenie na podstawie dyrektywy „transgranicznej” – te świadczenia nie przysługują.

Prawo do świadczeń medycznych można potwierdzić na podstawie:

- numeru PESEL,
- e-dokumentu aktywowanego po zarejestrowaniu się w gminie,
- wydruku potwierdzenia utworzenia **profilu zaufanego**.

Specustawa przyznaje prawo do refundacji leków i zaopatrzenia w wyroby medyczne na analogicznych zasadach, jakie przysługują ubezpieczonym Polakom. Masz też prawo do produktów leczniczych w ramach programów zdrowotnych Ministerstwa Zdrowia oraz możliwość zaszczepienia się przeciwko COVID-19, zrobienie testu oraz odbycie leczenia związanego z koronawirusem.

PRACA I ZAŁOŻENIE FIRMY

PRACA

Jeżeli przebywasz legalnie na terytorium Polski, możesz wykonywać pracę w Polsce bez dodatkowych zezwoleń. Jedyną formalnością w tym zakresie leży po stronie pracodawcy – jest to zawiadomienie urzędu pracy o rozpoczęciu wykonywania pracy w ciągu 14 dni od dnia podjęcia pracy.

ZAŁOŻENIE FIRMY

Możesz założyć i prowadzić działalność gospodarczą na takich samych zasadach jak obywatele Polski. Zarówno w formie jednoosobowej działalności gospodarczej, jak i w formie spółki kapitałowej lub osobowej.

Aby założyć firmę, musisz spełnić łącznie następujące warunki:

- **legalnie przebywać na terytorium Polski** (niezależnie, czy ten legalny pobyt wynika ze specustawy, czy z przepisów obowiązujących już wcześniej),
- **posiadać numer PESEL.**

Różnice między poszczególnymi formami prowadzenia działalności gospodarczej dotyczą zarówno kwestii formalnych – takich jak miejsce i procedura rejestracji oraz finansowych (niektóre z nich wymagają do założenia określonej wysokości kapitału).

Najprostszą z form jest jednoosobowa działalność gospodarcza. Można założyć ją przez internet lub w dowolnym urzędzie gminy. Rejestrując działalność w CEIDG online, należy założyć Konto Przedsiębiorcy na stronie www.biznes.gov.pl. Założenie działalności jest bezpłatne i dokonuje się w ciągu 30 dni.

Spółki kapitałowe lub osobowe rejestruje się w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS). Rejestracja odbywa się przez internet: w systemie S24 lub za pośrednictwem Portalu Rejestrów Sądowych (PRS). W celu założenia spółki należy założyć konto w jednym z systemów i potwierdzić go przy pomocy profilu zaufanego. Co ważne, spółkę może zarejestrować również pełnomocnik.

OPIEKA NAD NAJMŁODSZYMI DZIEĆMI

OPIEKA NAD NAJMŁODSZYMI DZIEĆMI

Żłobki i kluby dziecięce

Zapisanie dziecka z Ukrainy do tych placówek jest najbardziej. W pierwszej kolejności należy skontaktować się z wybranym żłobkiem lub klubem dziecięcym w celu sprawdzenia dostępności wolnych miejsc. Następnie z dokumentami tożsamości należy udać się do wybranej jednostki i się zarejestrować.

Jak wspomniano w części dotyczącej świadczeń społecznych, na mocy specustawy cudzoziemcom może przysługiwać dofinansowanie na pobyt dziecka w żłobku oraz w klubie dziecięcym.

Przedszkola i punkty przedszkolne

Przedszkola w Polsce prowadzą lokalne samorządy i z tego powodu zasady przyjęcia dzieci mogą się różnić w zależności od miejsca, w którym cudzoziemiec będzie przebywał.

Decyzję o przyjęciu dziecka w trakcie roku szkolnego do przedszkola/punktu przedszkolnego podejmuje dyrektor jednostki. Jeśli w placówce nie będzie miejsc – a przedszkola nie podlegają rejonizacji – placówki z wolnymi miejscami wskazać powinna gmina.

EDUKACJA

EDUKACJA

Uczniowie z Ukrainy, którzy na odległość kontynuują pobieranie nauki w przedszkolu lub w szkole funkcjonującej w ukraińskim systemie oświaty, nie podlegają obowiązkowi nauki na terytorium Polski.

Niemniej objęte specustawą dzieci w wieku od 7 do 18 lat, są przyjmowane w ciągu całego roku do polskich szkół publicznych. Nauka w takich placówkach jest nieodpłatna, a brak znajomości języka polskiego nie jest przeszkodą w przyjęciu dziecka do szkoły.

Ustalenie klasy, w której kontynuowana jest nauka, odbywa się na podstawie sumy ukończonych lat nauki szkolnej za granicą. Mogą to potwierdzić odpowiednie dokumenty (np. świadectwa lub zaświadczenia) wydane przez szkołę za granicą. W przypadku braku tego typu dokumentów należy napisać oświadczenie o sumie ukończonych lat nauki ze wskazaniem placówki, do której dziecko uczęszczało. Ponadto rodzice mogą zwrócić się do dyrektora z prośbą o przyjęcie do niższej klasy, niż wynika to z sumy ukończonych lat nauki szkolnej, np. ze względu na wiek dziecka.

Podstawówki

Publiczna szkoła podstawowa, w rejonie której zamieszkuje obecnie dziecko, ma obowiązek przyjęcia ucznia. Aby dziecko mogło uczestniczyć w zajęciach, należy złożyć wniosek do dyrektora szkoły.

W przypadku zapisania dziecka z Ukrainy do szkoły rejonowej, w zależności od konkretnej placówki, może być potrzebny dokument potwierdzający zamieszkanie dziecka w tym właśnie rejonie. Za taki dokument może posłużyć:

- umowa najmu w przypadku wynajmowania lokalu,
- oświadczenie osoby, u której mieszka rodzina dziecka, jeśli dziecko wraz z rodzicami przebywa u polskiej rodziny,
- zaświadczenie z Urzędu Gminy w przypadku, gdy dziecko mieszka w obiekcie gminnym.

Szkoły specjalne

Ze szkół specjalnych mogą korzystać: dzieci niesłyszące lub słabosłyszące, dzieci niewidome lub słabowidzące, z niepełnosprawnością ruchową czy intelektualną, dzieci z autyzmem oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi. W celu zapisania dziecka do takiej placówki należy wystąpić do dyrektora szkoły z wnioskiem wskazującym, że dziecko potrzebuje kształcenia specjalnego.

Dzieci z niepełnosprawnościami w stopniu głębokim są obejmowane zajęciami rewalidacyjno-wychowawczymi na podstawie orzeczenia o potrzebie takich zajęć. Orzeczenia te wydają publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia złożenia wniosku przez rodzica dziecka. O wyborze szkoły decydują rodzice, a posiadanie orzeczenia nie zobowiązuje do zapisania się do konkretnej szkoły.

Szkoły ponadpodstawowe

Starsi uczniowie, którzy przybyli z Ukrainy, mogą kontynuować naukę w polskich szkołach ponadpodstawowych.

Publiczne szkoły ponadpodstawowe, tj. licea ogólnokształcące, technika i szkoły branżowe, przyjmują ukraińskich uczniów wtedy, gdy mają wolne miejsca. W sytuacji, gdy w szkołach ponadpodstawowych nie obowiązuje rejonizacja, konieczny może okazać się kontakt z urzędem gminy, który wskaże placówki z wolnymi miejscami.

Studia

Polskie uczelnie mogą przyjąć na studia ukraińskich studentów nawet mimo braku pełnej dokumentacji potwierdzającej ich dotychczasowe wykształcenie. Zalecamy kontakt z wybraną uczelnią, ponieważ mają one pewną autonomię w określaniu procedury dotyczącej przeniesienia z uczelni ukraińskiej. Ostateczna decyzja w każdej ze spraw będzie podejmowana przez rektora.

Co do zasady, należy złożyć oświadczenie dotyczące roku i kierunku studiów odbywanych w uczelni działającej w Ukrainie. Weryfikację osiągniętych efektów edukacji przeprowadzają polskie uczelnie, w których wskazani studenci będą ubiegać się o przyjęcie na studia. Zalecane jest załączenie do wniosku jak największej ilości dokumentów.

Od studentów uczelni publicznych nie będą pobierane opłaty za kształcenie na studiach stacjonarnych w języku polskim. W razie przyjęcia na studia, na których obowiązuje opłata (np. studia stacjonarne w języku obcym, studia niestacjonarne), studenci mogą ubiegać się o zwolnienie z tych opłat.

Studenci dodatkowo mają możliwość ubiegania się o stypendium socjalne i kredyt studencki, przy czym ubieganie się o te świadczenia odbywać się będzie na podstawie dołączonego do wniosku oświadczenia o sytuacji rodzinnej i materialnej. Osobom z Ukrainy przysługuje również stypendium rektora, stypendium dla osób niepełnosprawnych i zapomoga na zasadach ogólnych. Limit liczby zapomóg, które może przyznać uczelnia, zostanie zniesiony.

POMOC PSYCHOLOGICZNA

POMOC PSYCHOLOGICZNA

O bezpłatnej pomocy psychologicznej obywatelom Ukrainy, którzy uciekli przed wojną, specustawa mówi stosunkowo niewiele. Znalezienie oferowanej przez samorządy pomocy, poza kilkoma największymi miastami, jest trudne.

Zdecydowana większość wsparcia w powyższym zakresie płynie od wolontariuszy. Taką pomoc najłatwiej jest znaleźć w punktach recepcyjnych i noclegowych lub na dworcach. Zaangażowane osoby w pierwszej kolejności skupiają swoje wysiłki na cudzoziemcach, którzy dopiero przybywają do Polski. Niektóre polskie fundacje ogłosiły zamiar dołączenia do udzielania bezpłatnej pomocy psychologicznej obywatelom Ukrainy.

Warto też wspomnieć, że uczniowie oraz ich rodzice mogą liczyć na pomoc psychologiczno-pedagogiczną, udzielaną m. in. przez psychologów, pedagogów i terapeutów pedagogicznych w placówkach oświatowych.

PRZYDATNE LINKI

PRZYDATNE LINKI

Serwis Rzeczypospolitej Polskiej - strona dla obywateli Ukrainy	www.gov.pl/web/ua
Ambasada Ukrainy w Rzeczypospolitej Polskiej	www.poland.mfa.gov.ua/pl/embassy
Urząd do Spraw Cudzoziemców	www.gov.pl/web/udsc/urząd-do-spraw-cudzoziemcow
Zakład Ubezpieczeń Społecznych	www.zus.pl
Narodowy Funduszu Zdrowia	www.nfz.gov.pl
Rzecznik Praw Dziecka	www.brpd.gov.pl
Polskie Forum Migracyjne	www.forummigracyjne.org
Komisja Nadzoru Finansowego	www.knf.gov.pl
Bankowy Fundusz Gwarancyjny	www.bfg.pl
Narodowy Bank Polski	www.nbp.pl
Bank PKO BP – informacja o wymianie hrywien na złote	www.pkobp.pl/dla-ukrainy/wymien-hrywny-na-zlotowki/
Zastrzegam.pl – Informacja na temat zastrzegania dokumentów tożsamości i kart płatniczych	www.zastrzegam.pl/uk
Związek Banków Polskich	www.zbp.pl

ZWIĄZEK
BANKÓW
POLSKICH

Związek Banków Polskich

ul. Kruczkowskiego 8
00-380, Warszawa

Przemysław Barbrich

 tel. 660 763 83

 przemyslaw.barbrich@zbp.pl

www.zbp.pl